

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: **Respondentní prostředky českých přísloví míry ve španělštině (kontrastivní korpusová analýza)**
Autorka práce: **Tomáš Daňhel**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Cílem předkládané bakalářské práce je korpusová analýza respondentních prostředků českých přísloví míry ve španělštině, přičemž autor se snaží „*dokázat rozmanitost překladu, odlišné a unikátní nápady možnosti překladu různými překladateli, ale hlavně myšlenku, že výchozí české měrové příslovce je možné přeložit do cílového španělského jazyka vícero možnostmi, než pouze španělských ekvivalentem daného měrového příslovce*“ (str. 8-9). Autor dále rozděluje své pozorování do tří subkorpusů – beletristické texty, odborné texty a filmové titulky. Uvedenému cíli podřizuje autor metodu práce s korpusem a strukturu své práce.

V teoretické části jsou představena adverbia, jejich klasifikace podle různých kritérií. Oddíl je sestaven přehledně, přesto poněkud překvapuje, že měrovým adverbii není věnováno více prostoru: teoretická část tak představuje hlavně příslovce z obecného pohledu, přičemž výklad o měrových adverbii – která jsou mimochodem zajímavá z pohledu kvantifikace, škálovitosti apod. – se omezuje v podstatě jen na jejich uvedení ve výčtech typů adverbii. Kromě tohoto nemám k teoretické části připomínek, snad jen, že na straně 16 je jako příklad adverbium vzniklého derivací ze substantiv uveden výraz *tan bien*.

V praktické části autor přistupuje ke korpusové analýze, konkretizuje cíl na zjišťování vztahu funkčního stylu a volby ekvivalentu a na sledování kolokací. Pro svůj vzorek volí měrová adverbia *zcela*, *poněkud*, *částečně* a *poměrně*, dále adverbium *nepřetržitě* – zde mám pochybnosti, zda se jedná o adverbium měrové: spíše než do kvantity/kvantifikace zasahuje do způsobu.

Zvolená adverbia autor pozoruje v textech beletristických, v textech odborných a ve filmových titulcích (mimochodem autor zcela systematicky používá koncovku ženského rodu *titulkách*). Výběr tří stylů slibuje zajímavé výsledky, otázkou zůstává, proč u odborného stylu byl jednou analyzován styl žurnalistický (u *zcela*), u ostatních adverbii styl právní. Má toto nějaký důvod/záměr? Každopádně u prvních dvou subkorpusů lze zcela spolehlivě sledovat směr překladu pomocí kontroly zdrojového jazyka. Nicméně u filmových titulků tato kontrola nebyla provedena – autor sleduje v podstatě nikoliv překlady z češtiny do španělštiny, nýbrž překlady do češtiny a do španělštiny z třetího zdrojového jazyka (viz filmy uvedené u jednotlivých příkladů, jako *The Skeleton*, *Lolita*, *Bicentennial Man*). Pokud toto byl záměr, bylo by vhodné jej objasnit.

Zpracování praktické části je na úrovni kapitol velmi přehledné, autor komentuje jednotlivé výskyty a snaží je blíže popsat. Zjištěné přehledně shrnuje v závěru, kde konstatuje nejčastější překlad pomocí (opět) adverbii; stručně komentuje počty výskytů v jednotlivých textech. Takto působí výsledek koherentně, nicméně při detailnějším

přečtení vyvstávají určité otázky: zde pouze shrnuji ty, které považuji za zásadní a které mohou posloužit pro účely obhajoby:

1. Jako jeden ze sledovaných aspektů mají být kolokace s uvedenými analyzovanými adverbii. Tento zajímavý a slibný aspekt je prezentován velice konfuzně, neboť:
 - Z textu jasně nevyplývá, zda je pozorována čeština, či španělština; například na str. 27 je uvedeno, že „*respondent un tanto se nejvíce nacházel v kolokaci se slovesem „být“ a se zájmeny „to“ a „ho“*“. Míní se tím, že *respondent un tanto* se objevuje ve spojení se slovesem *estar*, nebo adverbium *zcela* s českým *být*?
 - Z právě uvedeného příkladu naopak jasně vyplývá, že sledování kolokací je spíše mechanické: má adverbium skutečně vstupovat do kolokací se zájmeny *to*, *ho*? Nebo do kolokace se spojkou *nebo* (viz u averbia *částečně*) či zájmenem *se* (viz u averbia *zcela*)? Obávám se, že zde došlo k záměně kolokace a „pouhého sousedství“ dvou slov.
 - S tímto pravděpodobně souvisí i četná tvrzení ve smyslu, že kolokace nebyla nalezena, adverbium nenalezeno v kolokaci či „*ekvivalent se v kolokaci neobjevoval s žádným slovním druhem*“ (str. 27, ohledně ekvivalentu *un poco*). Je skutečně možné, že měrový výraz nevstupuje do kolokací s typickými slovními druhy?
2. Dalším z předeslaných cílů je vztah překladu měrových adverbii a typu textu. Autor sice v závěru shrnuje zjištěné ekvivalenty, přesto nevidím tuto otázku zcela zodpovězenou. Výsledný vzorek korpusové analýzy přitom nabízí dostatek materiálu k zamyšlení, např. ekvivalenty *poněkud* v beletrii (*un tanto, un poco, algo*) a v odborném stylu právním (*ligeramente, algo*) zřetelně odkazují ke stylisticky odlišnému lexiku, podobně jako je tomu u averbia *nepřetržitě*. Podobné aspekty by si jistě zasloužily hlubší komentáře.

Vzhledem k těmto připomínkám považuji praktickou část sice jako korektní, avšak spíše povrchně a mechanisticky zpracovanou analýzu, jejíž potenciál nebyl zcela využit. Pečlivějšímu zpracování by pomohla i grafická kvantifikace (tabulky, nebo lépe grafy), ale i větší jazyková pečlivost.

Závěr: Domnívám se, že Tomáš Daňhel prokázal schopnost asimilovat odbornou literaturu a představit zvolenou problematiku. Dále dokázal zvolit vhodnou metodu pro získání zkoumaného vzorku, vyhodnotit jej a vyslovit závěry. Proto s plnou zodpovědností vzhledem k výše uvedeným výhradám tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **dobře** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 26. května 2022.

.....
doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.